

Evangelie: Lucas 19, 41-48

Datum: 9 november 2025

Overweging door: Els Vis

Doorgaan met schoonvegen

De wereld is een rovershol.

Neem nou belastingontduiking. In de Panama Papers werden de praktijken blootgelegd van een juridisch adviesbureau dat in allerlei belastingparadijzen meer dan 200.000 brievenbusfirma's had opgezet. Bedoeld voor de rijksten der aarde om hun rijkdom te verbergen en zo belasting te ontduiken. Landen lopen jaarlijks honderden miljarden euro's aan belastinginkomsten mis. Geld dat niet besteed kan worden aan publieke voorzieningen als zorg, onderwijs en infrastructuur. En even voor de duidelijkheid: Nederland is een van de vier landen in Europa die samen verantwoordelijk zijn voor een derde van de wereldwijde belastingontduiking.

En neem nou de grote sportevenementen als het WK voetbal of de Olympische Spelen. Bij het bouwen van stadions en het aanleggen van infrastructuur werken én sterven arbeidsmigranten onder erbarmelijke omstandigheden. Maar ook de eigen bewoners van het gastland zijn vaak het slachtoffer van de geldverslindende, prestigieuze bouwprojecten. Het gaat om – schrik niet – miljoenen mensen die uit hun woningen zijn gezet, verplaatst uit oude, laag-inkomenswijken, onteigend zonder adequate compensatie of terugkeermogelijkheid. Dat heeft voor deze weerloze mensen desastreuze gevolgen.

En neem oorlog. In Soedan vindt sinds april 2023 een gruwelijke burgeroorlog plaats die al aan 400.000 mensen het leven heeft gekost en 12 miljoen mensen op de vlucht heeft doen slaan. De twee rivaliserende legers worden voorzien van wapens door rijke en machtige landen in ruil voor goud, olie en mineralen. Het land wordt uitgebuit, van het volk afgepakt. Een ongekende humanitaire ramp, omdat twee ruziënde generaals volop van wapens worden voorzien om hun vete uit te vechten.

De wereld is een rovershol.

Het is om te huilen. En dat is precies wat Jezus doet als hij Jeruzalem ziet. Bittere tranen vanwege het geestelijk en moreel verval van de stad, dat onherroepelijk zal leiden tot haar ondergang. Jezus' boodschap van breken en delen als enige weg naar vrede, wordt niet herkend. In de tempel wordt niet de barmhartige God vereerd, maar de mammon. De afgod van geld en rijkdom. Een kwade kracht waar je slaaf van kunt worden. Een kwade kracht die de mensheid verdeelt, de ongelijkheid tussen mensen alsmaar doet groeien.

Vorige maand schreef paus Leo in zijn eerste brief als paus: 'In een wereld waarin het aantal armen steeds groter wordt, zien we paradoxaal genoeg de groei van een rijke elite die leeft in een bubbel van comfort en luxe', aldus Leo. Nu is de bijbel niet tegen bezit. De bijbel zegt niet dat je geen goed leven mag leiden. Maar de bijbel stelt wel vragen bij bezit ten koste van anderen. Het weggagen van de handelaars en geldwisselaars is een aanklacht tegen het 'systeem van macht, onderdrukking en geldelijk gewin dat overal en altijd weer de boodschap van Gods liefde en gerechtigheid verduistert'¹.

De ongemakkelijke waarheid is dat wij onderdeel zijn van dat systeem. Dat wij net zo goed de rovers zijn met onze mobiele telefoons, onze uitpuilende winkels en onze CO₂ uitstoot. Natuurlijk kunnen we wijzen naar de rijken met hun geldverslindende leefstijl en hun zelfverrijking door geld weg te sluizen. Maar toch is dat wat al te gemakkelijk. Want de bijbel richt zich tot ons. De bijbel stelt vragen aan jou, aan mij. Hoe vrij of onvrij maakt bezit mij? Hoe vast zit ik in wat ik heb en waarom vind ik het zo moeilijk om dat los te laten?

Als ik iets heb geleerd van veel van jullie hier, dan is dat soberheid. Dat een bakje yoghurt met tien druiven heel lekker kan zijn, terwijl ik er met gemak 150 gram aardbeien doorheen roer. Dat het heel gezellig is op de bank onder een dekentje met de verwarming op 17 graden, terwijl wij al rillerig worden als het in huis 21 graden is. Dat een zelfgebakken cake of een boeket uit eigen tuin een superleuk verjaardagscadeau is en dat je niet iedere dag een andere leuke outfit hoeft aan te trekken. Ik – en velen met mij - hebben nog veel te leren.

In Lucas 16 zegt Jezus: "Geen enkele knecht kan twee heren dienen.[...] Je kunt niet God dienen én de mammon." We moeten dus kiezen en – zo schat ik ons hier in – we willen voor God kiezen. En dat vraagt van ons dat we met anderen delen wat we hebben, dat we ons in anderen inleven, dat we bereid zijn te consuminderen omwille van onze leefomgeving. En het vraagt van ons dat we een krachtig 'nee' blijven uitspreken tegen onrecht. Want God werkt in op ons geweten en roept ons steeds weer op tot solidariteit.

Het verhaal over de tempelreiniging vindt bij Lucas plaats vlak voor de gevangenneming en kruisiging van Jezus. Hij weet wat hem te wachten staat, hij weet dat het volk hem zal veroordelen. Maar dat weerhoudt hem er niet van om onderricht te blijven geven. Met het schoonvegen van de tempel heeft hij deze weer tot plaats van God gemaakt en blijft hij tot het einde zoveel mogelijk mensen vertellen over dat aloude visioen uit de Thora: 'Zie, ik ga iets nieuws beginnen. Wolf en lam zullen samen weiden. Niemand doet kwaad, de oorlog afgeleerd.'

Zie, ik ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen. Heb je het nog niet gemerkt? In de afgelopen 200 jaar is extreme armoede afgenomen van 90% naar 9% van de wereldbevolking, is het aantal mensen dat kan lezen en schrijven toegenomen van 12% naar 88% en is het aantal

¹ Nico ter Linden, 'Het verhaal gaat' deel 6 p. 204

Gemeenschap De Hooge Berkt

doden door natuurrampen gehalveerd. Om vooruitgang in de wereld te kunnen zien, is het goed om ons niet altijd blind te staren op het heden.

Jezus huilt, hij maakt zich kwaad, en hij gaat door met doen waar hij in gelooft. Mag het zo ook voor ons zijn. Bewogen om de wereld, kwaad over onrecht en doorgaan met waar we in geloven: liefhebben en recht doen, bereid tot breken en delen, opstaan voor recht en vrede.